

ΒΑΣΙΛΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ: 464/1968

Περί Κανονισμού Υγιεινής και Ασφαλείας των εργαζομένων εις τα Τυπογραφεία και γενικώς εργοστάσια Γραφικών Τεχνών και Επεξεργασίας Χάρτου απάσης της Χώρας, είτε λειτουργούντων ως αυτοτελών επιχειρήσεων, είτε ως συγκροτημάτων εργοστασιακών ή μεμονωμένων.
(ΦΕΚ 153/Α/12-6-1968)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Έχοντες υπ' όψει:

1. Τας διατάξεις του άρθρου 6 του από 25/8/5.9.1920 Β.Δ/τος «περί κωδικοποιήσεως των περί υγιεινής και ασφαλείας των εργατών διατάξεων».
2. Τας διατάξεις του άρθρου 28 του Νόμου 3239/55 ως ετροποποιήθησαν και συνεπληρώθησαν διά των διατάξεων του άρθρου 9 του Νόμου 3755/1957.
3. Τας διατάξεις του εδαφ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 9 του Β.Δ/τος 868/1960 «περί Οργανισμού του Υπουργείου Εργασίας».
4. Γνωμοδότησιν του Εθν. Γνωμοδ. Συμβουλίου Κοινων. Πολιτικής, εξενεχθείσαν κατά την συνεδρίασιν αυτού της 23.2.1968.
5. Την με αριθ. 755/3.4.1968 γνωμοδότησιν του Ανωτάτου Υγειονομικού Συμβουλίου.
6. Την υπ' αριθ. 325/68 γνωμοδότησιν του Συμβουλίου της Επικρατείας, προτάσει του Ημετέρου επί της Εργασίας Υπουργού, απεφασίσαμεν και διατάσσομεν:

Άρθρον 1

Καθιερώνται οι κάτωθι όροι υγιεινής και ασφαλείας των εν τοις Τυπογραφείοις και γενικώς εις τα εργοστάσια Γραφικών Τεχνών και Επεξεργασίας Χάρτου εργαζομένων, είτε λειτουργούντων ως αυτοτελών επιχειρήσεων, είτε ως συγκροτημάτων εργοστασιακών ή μεμονωμένων, πλην των γενικών όρων των επιτασσομένων υπό του από 14.3.1934 Β.Δ/τος «περί υγιεινής και ασφαλείας των εργατών και υπαλλήλων των πάσης φύσεως Βιομηχανικών και Βιοτεχνικών Εργοστασίων κλπ.»

Άρθρον 2

Χωρητικότης αιθουσών

1. Το ύψος των αιθουσών εν' αις γίνεται η στοιχειοθέτησις να μη είναι κατώτερον των 3 μέτρων, ο δε αναλογών χώρος δι' έκαστον εργαζόμενον να είναι τουλάχιστον 10 κυβικά μέτρα.
2. Το αυτό ελάχιστον ύψος καθορίζεται και διά τας αιθούσας λινοτυπίας, ένθα είναι εγκατεστημένα αι λινοτυπικαί μηχαναί, ο αναλογών όμως χώρος δι' έκαστον εργαζόμενον ορίζεται εις 20 τουλάχιστον κυβικά μέτρα.
3. Το ύψος των αιθουσών ένθα είναι εγκατεστημένα μηχανήματα δεν δύναται να είναι μικρότερον των 3 μέτρων και η οροφή να απέχη από του ανωτέρου σημείου του εγκατεστημένου μηχανήματος τουλάχιστον 2 μέτρα. Ο αναλογών χώρος δι' έκαστον εργαζόμενον να είναι τουλάχιστον 10 κυβικά μέτρα εξαιρέσει των χώρων στοιχειοχυτηρίου, στερεοτυπείου και τσιγκογραφείου, όπου ορίζεται εις 20 τουλάχιστον κυβικά μέτρα.
4. Εις εκάστην των αιθουσών αναρτάται πινακίς εις εμφανές μέρος, ορατόν εις πάντα εν η αναγράφεται η εις κυβικά μέτρα χωρητικότης της αιθούσης και είναι υπογεγραμμένη παρά του εργοδότη. Εν περιπτώσει παροδικής και εκτάκτου ανάγκης δύναται, κατόπιν αιτήσεως των εργοδοτών, ο οικείος Νομάρχης να χορηγήση άδειαν απασχολήσεως εν ταις αιθούσαις στοιχειοθεσίας, μεγαλύτερου αριθμού προσωπικού επί χρονικόν διάστημα ουχί μείζον των 15 ημερών, καθ' έκαστον ημερολογιακόν έτος. Εν ουδεμίά όμως περιπτώσει, αναλογία χώρου δύναται να είναι κατώτερα των 8 κυβικών μέτρων.

Άρθρον 3

1. Τα δάπεδα των διαμερισμάτων και χώρων εργασίας να είναι κατασκευασμένα εξ υλικού στεγανού και αδιαποτίστου, επίπεδα, άνευ εξάρσεων ή κοιλοτήτων, ουχί ολισθηρά, άνευ αρμών ή ρωγμών, προς

αποφυγή αποθέσεως εν αυτοίς κονιορτού και ακαθαρσιών εις τρόπον ώστε να καθίσταται ευχερής ο καθαρισμός αυτών.

Τυχόν ανοίγματα ή φρεάτια επισκέψεως καλύπτονται διά στερεών αντιολισθηρών καλυμμάτων άνευ προεξοχών. Συνιστάται η διά πλαστικού επίστρωσις του δαπέδου.

2. Να έχουν ελαφράν κλίσιν ίνα διευκολύνηται η δι' ύδατος πλύσις και αποφεύγηται η παραμονή επ' αυτών ύδατος. Να καταλήγουν εις ρείθρον διά την απομάκρυνσιν των υδάτων πλύσεως. Κατά την περίμετρον αυτών τόσον το δάπεδον, όσον και η οροφή μετά των τοίχων δεν πρέπει να σχηματίζουν ορθήν γωνίαν αλλά καμπύλην ώστε να αποφεύγηται η απόθεσις κονιορτού και διευκολύνεται ο καθαρισμός.

3. Να έχωσι την αναγκαίαν αντοχήν διά τα επ' αυτών φερόμενα φορτία. Πινακίς ανηρτημένη εις εμφανές σημείον, ορατόν παρά παντός αναγράφει το μέγιστον επιτρεπόμενον φορτίον κατά τετραγωνικόν μέτρον δαπέδου και είναι υπογεγραμμένη παρά διπλωματούχου Πολιτικού Μηχανικού. Ομοία πινακίς αυτού αναρτάται και εις τα τυχόν υπάρχοντα μεσοδώματα άτινα απαιρητήτως είναι εφωδιασμένα κατά την ελευθέραν αυτών πλευράν διά κιγκλιδώματος, αποκλείοντος την μέσω αυτού πτώσιν των εργατών. Τα κιγκλιδώματα έχουσιν ύψος ενός μέτρου τουλάχιστον και παρυφήν πλάτους 5 εκατοστών του μέτρου.

Η διάταξις των επίπλων, των μηχανημάτων των προς επεξεργασίαν πρώτων υλών, ως και των ετοιμών προϊόντων επί του δαπέδου, να είναι τοιαύτη ώστε να υπάρχουν διάδρομοι διά την ελευθέραν κυκλοφορίαν των εργαζομένων πλάτους τουλάχιστον 80 εκατ. του μέτρου. Απαγορεύεται απολύτως η τοποθέτησις ή εγκατάστασις επί του δαπέδου, των διαδρόμων, αντικειμένων ή εργαλείων. Συνιστάται η χρώσις των διαδρόμων ίνα καθίστανται εμφανέστεροι.

Άρθρον 4

1. Οι τοίχοι των διαμερισμάτων επιχρίονται δι' υλικού αδιαποτίστου και λείου, άνευ ρωγμών μέχρι ύψους 1 μέτρου και 80 εκατοστών τουλάχιστον, ίνα καθίσταται ευχερής ο καθαρισμός των και η απαγωγή του επικαθημένου κονιορτού. Το υπόλοιπον μέχρι της οροφής τμήμα των τοίχων, το μη επικεχρισμένον δι' αδιαποτίστου υλικού και όπερ απαιρητήτως είναι λείον, υδροχρωματίζεται δι' ανοικτού χρώματος τουλάχιστον άπαξ του έτους.

2. Τα υπάρχοντα υαλοστάσια είναι εφωδιασμένα δι' υαλοπινάκων αθραύστων ή προστατεύονται διά συρματινού πλέγματος, ώστε να αποκλείηται ο εκ της τυχόν θραύσεως τραυματισμός των εργαζομένων εκ των υαλοθραυσμάτων. Τα υαλοστάσια εφοδιάζονται διά αδιαφανών παραπετασμάτων παρεμποδιζόντων την διείσδυσιν των ηλιακών ακτίνων όταν αύται είναι ενοχλητικάί διά τους εργαζόμενους.

3. Αι θύραι ανοίγουσιν εκ των έσω προς τα έξω και οδηγούν προς τας κλίμακας ή το εξωτερικόν του κτιρίου. Είναι πάντοτε ελεύθεραι καθ' άπαν αυτών το εύρος απαγορευομένης της τοποθετήσεως αντικειμένων παρ' αυταίς.

4. Αι κλίμακες αι οδηγούσαι εις τα διάφορα διαμερίσματα ή μεσοδώματα είναι σταθεραί, κατασκευασμένα εξ υλικού αφλέκτου κανονικού πλάτους και ύψους βαθμίδων και είναι εφωδιασμένα διά χειρολισθήρων κατ' αμφοτέρας τας πλευράς αυτών. Εχουσι πλάτος ανάλογον προς τον αριθμόν των εξυπηρετουμένων προσώπων και επαρκές διά την άμεσον εκκένωσιν του διαμερίσματος εις α οδηγούν. Απαγορεύεται αυστηρώς η τοποθέτησις ή απόθεσις αντικειμένων επί των κλιμάκων.

5. Αι οροφαί είναι λείαι και χρωματισμένα δι' ανοικτού χρώματος ώστε να εξασφαλίζεται καλός φωτισμός. Η χρώσις της οροφής επαναλαμβάνεται τουλάχιστον άπαξ του έτους. Τα επί της οροφής τυχόν υπάρχοντα υαλοστάσια προστατεύονται εκ των κάτω και κατά τρόπον αποκλείοντα τον τραυματισμόν των εργαζομένων εξ υαλοθραυσμάτων. Τα εκ της οροφής ανηρτημένα πάσης φύσεως αντικείμενα ασφαλίζονται εκ των κάτω, ούτως ώστε να αποκλείηται πτώσις αυτών επί των κάτωθι εργαζομένων, ως και θραυσμάτων αυτών.

Άρθρον 5

1. Ο καθαρισμός των δαπέδων ενεργείται καθημερινώς και εις ώρας καθ' ας δεν διεξάγεται εργασία κατά προτίμησιν δι' αναρροφητικής συσκευής ή δι' εφύδρου πριονιδίου προς αποφυγήν αιωρήσεως του κονιορτού και επακολουθεί πλύσις δι' ύδατος. Διά κοινού ξηρού σαρώθρου σάρωσις απαγορεύεται απολύτως. Τα τμήματα των τοίχων τα επικεχρισμένα δι' αδιαποτίστου υλικού δέον επίσης όπως καθαρίζονται καθημερινώς δι' αναρροφητικής συσκευής. Τα έπιπλα, υαλοπίνακες και λοιπά αντικείμενα

καθαρίζονται και απαλλάσσονται του κονιορτού δι' αναρροφητικού μηχανήματος ή υγρού υφάσματος ή τιλμάτων αποκλειομένης της εγέρσεως κονιορτού. Χρήσις πτερού απαγορεύεται.

παξ της εβδομάδος ενεργείται γενικός καθαρισμός των διαμερισμάτων και της οροφής.

2. Εντός των αιθουσών υπάρχουσι δοχεία απορριμμάτων εις α απορρίπτονται τα πάσης φύσεως απορρίμματα, απαγορευομένης της απορρίψεως αλλαχού. Τα δοχεία ταύτα κενούνται και αποκομίζονται καθημερινώς, είτε έξω του εργοστασίου ή εις ιδιαίτερον χώρον κλειστόν.

3. Εντός των αιθουσών υπάρχουν πτυελοδοχεία μετά βάσεως ύψους 75 εκατοστών του μέτρου τουλάχιστον, πεπληρωμένα δι' αντισηπτικού διαλύματος. Ταύτα καθαρίζονται άπαξ της ημέρας αντικαθισταμένου του εν αυτοίς αντισηπτικού. Απαγορεύεται το πτύειν έξω των πτυελοδοχείων ως και η απόρριψις απορριμμάτων εις αυτά.

Άρθρον 6

Εις τα διάφορα διαμερίσματα κατά την διάρκειαν της εργασίας ο αήρ δέον να ανανεούται συνεχώς, χωρίς να δημιουργώνται ρεύματα και τουλάχιστον τετράκις καθ' ώραν, ούτως ώστε να αντιστοιχώσι 40 κυβικά μέτρα αέρος καθ' ώραν εις έκαστον εργαζόμενον εις τας αιθούσας στοιχειοθετηρίου και λοιπάς, 80 κυβικά μέτρα καθ' ώραν εις τους εργαζομένους εις τα διαμερίσματα λινοτυπικών μηχανών, χυτήρια μονοτυπίας, στοιχειοθετήριον και τσιγκογραφείον. Η ανανέωσις του αέρος εφ' όσον δεν επιτυγχάνεται πλήρως διά φυσικού αερισμού, συμπληρούται διά της τοποθετήσεως ενεργού απαγωγής (φυγοκεντρικοί ή αξωνικοί εξαεριστήρες) ή συστήματος τεχνητού αερισμού, ούτως ώστε να τηρώνται οι όροι της ζώνης ευεξίας. Εις την περίπτωσιν υπάρξεως τεχνητού αερισμού τα στόμια προσαγωγής αέρος τοποθετούνται εις κατάλληλα σημεία, εις τρόπον ώστε να μη προσπίπη το δημιουργούμενον ρεύμα αέρος επί των εργαζομένων ή της θέσεως εργασίας αυτών. Κατά την διάρκειαν διακοπής της εργασίας, ο αήρ να ανανεούται τελείως ανοιγομένων όλων των παραθύρων και των υπαρχόντων ανοιγμάτων της αιθούσης εργασίας.

Εις τα διάφορα διαμερίσματα κατά την διάρκειαν της εργασίας ο αήρ δέον να ανανεούται συνεχώς, χωρίς να δημιουργώνται ρεύματα και τουλάχιστον τετράκις καθ' ώραν, ούτως ώστε να αντιστοιχώσι 40 κυβικά μέτρα αέρος καθ' ώραν εις έκαστον εργαζόμενον εις τας αιθούσας στοιχειοθετηρίου και λοιπάς, 80 κυβικά μέτρα καθ' ώραν εις τους εργαζομένους εις τα διαμερίσματα λινοτυπικών μηχανών, χυτήρια μονοτυπίας, στοιχειοχυτήριον και τσιγκογραφείον. Η ανανέωσις του αέρος εφ' όσον δεν επιτυγχάνεται πλήρως διά φυσικού αερισμού, συμπληρούται διά της τοποθετήσεως ενεργού απαγωγής (φυγοκεντρικοί ή αξωνικοί εξαεριστήρες) ή συστήματος τεχνητού αερισμού, ούτως ώστε να τηρώνται οι όροι της ζώνης ευεξίας. Εις την περίπτωσιν υπάρξεως τεχνητού αερισμού τα στόμια προσαγωγής αέρος τοποθετούνται εις κατάλληλα σημεία, εις τρόπον ώστε να μη προσπίπη το δημιουργούμενον ρεύμα αέρος επί των εργαζομένων ή της θέσεως εργασίας αυτών. Κατά την διάρκειαν διακοπής της εργασίας, ο αήρ να ανανεούται τελείως ανοιγομένων όλων των παραθύρων και των υπαρχόντων ανοιγμάτων της αιθούσης εργασίας.

Εις τα διαμερίσματα ένθα αναπτύσσεται μεγαλύτερα θερμοκρασία η ανανέωσις του αέρος γίνεται συχνότερον, αι δε εστίαί θερμοτήτος μονούνται διά καταλλήλου υλικού ή περιβάλλονται διά μονωτικού παραπετάσματος προς αποφυγήν της ακτινοβολίας.

Άρθρον 7

Φωτισμός:

1. Πάντα τα διαμερίσματα εις α διεξάγεται εργασία, οι βοηθητικοί χώροι και αποθήκαι, αι δίοδοι και αι κλίμακες φωτίζονται κανονικώς και επαρκώς τόσον κατά την ημέραν, όσον και κατά την νύκτα συνεχώς. Όπου δεν είναι επαρκής ο φυσικός φωτισμός συμπληρούται ούτος διά τεχνητού τοιούτου.

Διά τον τεχνητόν φωτισμόν γενικώς χρησιμοποιούνται κατά προτίμησιν ηλεκτρικά φωτιστικά σώματα ή λυχνίαί και μόνον εν απολύτω ανάγκη και εν ελλείψει ηλεκτρικού ρεύματος δύνανται να χρησιμοποιώνται άλλαι λυχνίαί ειδικού τύπου εγκεκριμένου διά τοιούτου είδους χρήσιν και παρέχοντος πάσαν ασφάλειαν έναντι πυρκαϊάς και εκρήξεως. Συνιστάται η εγκατάστασις εμμέσου τεχνητού φωτισμού (διαχύτου) παρέχοντος μείζονα άνεσιν εις τους εργαζομένους και αποφυγήν εκθαμβώσεως.

2. Ιδιαιτέρως εις τας θέσεις εργασίας εις τα στοιχειοθετήρια, τας λινοτυπικάς μηχανάς, τα πληκτρολόγια μονοτυπίας, διορθωτήρια και ανάγνωσιν χειρογράφων η έντασις του φωτισμού δεν πρέπει να είναι κατωτέρα των 800 LUX. εις δε τας λοιπάς αιθούσας εργασίας των 400 LUX.

3. Διά την επιθεώρηση και επισκευήν μηχανημάτων μόνον επιτρέπεται η χρησιμοποίησις φορητών λυχνιών πυρακτώσεως μέχρι 42 VOLT και υπό τον όρον, ότι υφίσταται ιδιαίτερα ηλεκτρική εγκατάστασις παρέχουσα το αναγκαίον ηλεκτρικόν ρεύμα τάσεως 42 VOLT. Αι φορηταί λυχνίαί είναι εφωδιασμένα με μονωτική λαβήν και προστατευτικόν δικτυωτόν καταλλήλως γειωμένον. Το καλώδιον των φορητών λυχνιών ως και των άλλων τυχόν χρησιμοποιουμένων φορητών εργαλείων πρέπει να είναι ειδικού ανθεκτικού τύπου, μετά περιβλήματος ευκάμπτου, μη καταστρεφόμενου και με ενσωματωμένον ρευματολήπτην, άνευ συνδέσεων ή επισκευών. Εν περιπτώσει φθοράς της μονώσεως, αντικαθίσταται διά νέου πάραυτα, απαγορευομένης της χρησιμοποίησός του.

4) Η όλη ηλεκτρική εγκατάστασις να διατηρήται πάντοτε εν καλή καταστάσει και η κατασκευή της να πληροί απολύτως τους όρους τους διαγραφόμενους υπό των Κανονισμών κατασκευής εσωτερικών εγκαταστάσεων του Υπουργείου Βιομηχανίας. Να επιθεωρήται τακτικώς και υπευθύνως παρ' ειδικού αδειούχου Ηλεκτροτεχνίτου, όστις και θα προβαίνει αμελλητί εις την άμεσον αντικατάστασιν των τυχόν εφθαρμένων στοιχείων αυτής, καταχωρεί δε εις ειδικόν βιβλίον τας τυχόν παρατηρήσεις του. Το βιβλίον τούτο ευρίσκεται πάντοτε εις την διάθεσιν των ενεργούντων έλεγχον αρμοδίων Κρατικών Οργάνων.

Άρθρον 8

Απαγορεύεται η εγκατάστασις στοιχειοθετηρίου εις διαμέρισμα υπόγειον του οποίου το έδαφος ευρίσκεται χαμηλότερον του 1,50 μέτρου από της επιφανείας του πεζοδρομίου.

Επιτρέπεται η εγκατάστασις Τυπογραφείων γενικώς και εργοστασίων Γραφικών Τεχνών εις ειδικά κτίρια άνευ παραθύρων εφόσον λειτουργεί πλήρης εγκατάστασις τεχνητού κλιματισμού και πληρούνται απολύτως αι διατάξεις περι φωτισμού και αερισμού του παρόντος και είναι εφωδιασμένα με εξόδους οδηγούσας απ' ευθείας εις την ελευθέραν ατμόσφαιραν εν περιπτώσει κινδύνου, ευκόλως προσιτάς και ικανάς να διευκολύνωσι την άμεσον εκκένωσιν αυτών.

Άρθρον 9

Διά τον κίνδυνον πυρκαϊάς εις τα διάφορα διαμερίσματα τοποθετούνται εις εμφανείς θέσεις και ευκόλως προσιτάς, μέσα άμέσου κατασβέσεως, (αυτόματοι πυροσβεστήρες, κάδοι άμμου, εύκαμπτος σωλήν εκτοξέυσεως ύδατος μετά ακροσωληνίου) άτινα είναι κεχρωσμένα δι' ερυθρού χρώματος. Τα μέσα ταύτα διατηρούνται εν καταστάσει άμέσου χρησιμοποιήσεως και επιθεωρούνται τακτικώς. Οδηγίαί τοιχοκολλημένα εις εμφανές μέρος εκάστου διαμερίσματος εργασίας υποδεικνύουσι τα υλικά και τα μέσα σβέσεως δι' εκάστην περίπτωσιν πυρκαϊάς, ως και τον τρόπον χειρισμου αυτών.

(Τα άρθρα 10 έως και 14 καταργούνται με το άρθρο 17 του Π.Δ. 94/87, κατωτέρω αρ. 44).

Άρθρον 10

1. Οι εργαζόμενοι υποχρεούνται να φέρωσι κατά τας ώρας απασχολήσεως των στολήν εργασίας ποδήρην μετά στενών περιχειρίδων και κλειστήν περί τον λαιμόν και ήτις δέον να πλύνηται τουλάχιστον άπαξ της εβδομάδας. Αυτή χορηγείται παρ ά του εργοδότη και αντικαθίσταται άμα τη φθορά της.

2. Τα ενδύματα πόλεως των εργαζομένων θα αναρτώνται εις ιδιαίτερον χώρον καλώς αεριζόμενον και θερμαινόμενον τον χειμώνα εκτός των αιθουσών εργασίας και εντός ατομικών ερμαρίων μετά κλειδός δι' έκαστον των απασχολούμενων.

Εκτός των ερμαρίων αναρτώνται εις τον αυτόν χώρον αι στολαί εργασίας, ούτως ώστε να αποφεύγηται η επαφή αυτών μετά των ενδυμάτων πόλεως.

Εφ' όσον το απασχολούμενον προσωπικόν είναι ολιγάριθμον (κάτων των 10) δύνανται να τοποθετηθούν ατομικά ερμάρια και εντός των τόπων εργασίας. Είς την περίπτωσιν ταύτην τα ατομικά ερμάρια είναι εσωτερικώς διαχωρισμένα εις δυο διαμερίσματα, εις εν των οποίων αναρτάται η στολή εργασίας και εις το ετέρον τα ενδύματα πόλεως.

Συνιστάται η εγκατάστασις τοιούτων διπλών ερμαρίων γενικώς και ανεξαρτήτως αριθμού εργαζομένων.

Άρθρο 11

Έκαστον Εργοστάσιον διαθέτει επαρκές πόσιμον ύδωρ δια τας ανάγκας των εργαζομένων. Τούτο πρέπει να διατηρείται δροσερόν, ίδια το θέρος και να προέρχεται απευθείας εκ του υδραγωγείου της πόλεως. Η πόσις γίνεται εξ αναβρυτηρίων ή εν ελλείψει τοιούτων δια ατομικών κυπέλων μιας χρήσεως,

χορηγούμενον παρά του εργοδότη και απορριπτόμενον μετά την χρήσιν των. Συνιστάται η εκατάστασις ηλεκτρικού ψύκτου ή ψυγείου πάγου ιδία κατά το θέρος.

Όπου η διανομή ύδατος πόλεως δεν είναι συνεχής ή δεν υφίσταται δίκτυον υδρεύσεως το προς πόσιν ύδωρ αποθηκεύεται εντός υδαταποθήκων καλώς κεκαλυμμένων και ευρισκόμενων μακρόν του τόπου εργασίας προφυλαγμένον δε από την υπερθέρμανσιν κατά τους θερινούς μήνας. Αι υδαταποθήκαι καθαρίζονται τακτικώς και αποστειρώνται, λαμβάνεται δε ιδιαίτερα πρόνοια αποφυγής μολύνσεως αυτών εκ μικροβίων ή άλλης τοξικής ουσίας.

Άρθρον 12

1. Έκαστον Εργοστάσιον ή Εργαστήριον διαθέτει νιπήρας με επαρκές ύδωρ δια την ευχερή πλύσιν των χειρών, προσώπου και στόματος των εργαζομένων.

Επίσης διατίθεται παρά του εργοδότη σάκων εις επαρκή ποσότητα. Ο αριθμός των νιπήρων ορίζεται εις αναλογίαν ενός τουλάχιστον νιπήρος ανά 10 εργαζόμενους. Οι νιπήρες εγκαθίστανται εγγύς των ιματοφυλακίων και καταβάλλεται επιμέλεια καλής λειτουργίας της αποχετεύσεως αυτών.

2. Έκαστος εργαζόμενος υποχρεούται ιδία δαπάνη να χρησιμοποιή ιδιον καθαρόν προσόψιον για να διατηρή τας χείρας του όσον το δυνατό καθαρώτερας δια συχνών πλύσεων κατά την διάρκειαν της εργασίας του. Επίσης οφείλει μετά την διακοπήν ή την λήξιν της εργασίας του και προ της λήψεως τροφής ή καπνίσματος να πλύνη τας χείρας του το πρόσωπον και τους όδοντες του επιμελώς δια ψύκτρας και οδοντόπαστας χορηγούμενων δαπάναις του εργοδότη.

Συνιστάται η εγκατάστασις μηχανικού στεγνωτήρος χειρών ή η χορήγησις χαρτοπετσετών εις τους εργαζόμενους.

Άρθρον 13

1. Απαγορεύεται απολύτως η λήψις τροφής εντός των τόπων εργασίας. Αυτή επιτρέπεται μόνον εις ειδικόν χώρον προς τούτο διατιθέμενον και εφοδιασμένον με τράπεζαν και ανάλογον αριθμόν καθισμάτων και όστις τηρείται απολύτως καθαρός.

2. Εφ' όσον το απασχολούμενον προσωπικόν υπερβαίνει τα 50 άτομα διατίθεται ειδική αίθουσα καταλλήλως διαρρυθμισμένη, καλώς αεριζόμενη και θερμαινόμενη κατά τον χειμώνα. Είς ταύτην τοποθετούνται αναλόγος αριθμός τραπεζών και καθισμάτων και χρησιμοποιείται δια την εστίασιν των εργαζομένων και την παραμονήν των κατά τας ώρας της αναπαύσεως.

3. Όπου η εκτελούμενη εργασία δεν είναι συνεχής ή δεν είναι αναγκαία ή εν ορθοστασία εκτέλεσις της εργασίας, ο εργοδότης υποχρεούται να διαθέτη ανάλογον αριθμόν καθισμάτων εντός των χώρων εργασίας δι' ολιγόλεπτον ανάπαυσιν των εργαζομένων εν ορθοστασία πέραν των αναγκαίων δια τους εκτελούντας εργασίαν καθήμενοι.

Άρθρον 14

Έκαστον Εργοστάσιον ή εργαστήριον διαθέτει επαρκή αριθμόν αποχωρητήριων. Τα αποχωρητήρια δεν πρέπει να συγκοινωνούν αμέσως μετά των αιθουσών εργασίας ή των διαμερισμάτων, άτινα διατίθενται δια την παραμονήν των εργατών κατά τας ώρας διακοπής εργασίας ή αναπαύσεως. Να έχωσιν επαρκή αερισμόν και φωτισμόν, να είναι ούτω διευθετημένα ώστε να μην αναδίδουν δυσοσμίαν και να είναι εφοδιασμένα με υδραυλικήν εγκατάστασιν, ούτως ώστε να καθαρίζονται αμέσως μεθ' εκάστη επίσκεψιν. Όπου απασχολείται και θηλύ προσωπικόν διατίθεται ιδιαίτερον δια τους αρρένας αποχωρητήριον και ιδιαίτερον δια τα θήλεις.

Άρθρον 15

Απαγορεύεται η εν τοις στοιχειοθετηρίοις, στερεοτυπείοις, λινοτυπικαίς μηχαναίς, χυτηρίοις μονοτυπίας, τσιγκογραφείοις είσοδος εις πρόσωπα αρρένα μεν ηλικίας κάτω των 16 ετών, θηλέα δε κάτω των 18 ετών.

Άρθρον 16 Στοιχειοθετήρια

1. Αι στοιχειοθήκαι στηρίζονται επί βάσεως αίτινες είναι στερεώς και καθ' όλα τα σημεία εν επαφή μετά του δαπέδου, εις τρόπον ώστε να μη είναι δυνατή η υπ' αυτάς συσώρευσις κονιορτού. Είναι δυνατόν να ερείδωνται και επί στηριγμάτων (πόδια) υπό τον όρον όμως ότι τα στηρίγματα ταύτα έχουν επαρκές ύψος, ούτως ώστε το μεταξύ της βάσεως και του εδάφους παραμένον κενόν να παρέχη την δυνατότητα ευχερούς καθαρισμού του δαπέδου διά υγράς σαρώσεως και πλύσεως.
2. Ο καθαρισμός των στοιχειοθηκών από του κονιορτού (κάσες και στοιχεία) γίνεται δι' απορροφητικού μηχανήματος απαγορευομένου απολύτως του καθαρισμού και της απομακρύνσεως του κονιορτού δι' εμφυσήσεως αέρος είτε εντός, είτε εκτός των τόπων εργασίας εν υπαίθρω (απαγορεύεται η χρήσις φτερού).
3. Απαγορεύεται η πλύσις των στοιχείων ή των στοιχειοθετημένων πλακών επί του δαπέδου του τυπογραφείου. Αύτη ενεργείται εντός ευρέως δοχείου (σκάφες) το δε ύδωρ μετά την πλύσιν απορρίπτεται εις στεγανόν βόθρον ή υπόνομον.
Απαγορεύεται η πλύσις και ο καθαρισμός των στοιχείων και των στοιχειοθετημένων πλακών διά βενζίνης αυτοκινήτων ή βενζολίου λόγω της επιδράσεως αυτών επί των εργαζομένων, επιτρεπομένης της χρήσεως μόνον ειδικών διαλυτών ή βιομηχανικής βενζίνης, απηλλαγμένης τετρανθυλιούχου μολύβδου και αρωματικών υδρογονανθράκων. Οι εργάται κατά την εκτέλεσιν της εργασίας ταύτης φέρουν ειδικά χειρόκτια διά την προφύλαξιν του δέρματος.
4. Απαγορεύεται εις τους στοιχειοθέτας και γενικώς τους εργαζομένους να φέρωσιν ή να κρατώσιν εις το στόμα τυπογραφικά στοιχεία και να καπνίζωσι κατά το διάστημα της εργασίας των.
5. Προ των στοιχειοθηκών τοποθετείται ξύλινον ή εκ πλαστικής ύλης υποπόδιον επί του δαπέδου. Εάν το δάπεδον είναι επικεκαλυμμένον διά πλαστικού παρέλκει η τοποθέτησις τοιούτων υποποδίων.
6. Οι στοιχειοθέται φέρουν ελαφρόν μέλανα γείσον υπεράνω των οφθαλμών προς αποφυγήν της θαμβώσεώς των.

Άρθρον 17

1. Αι λινοτυπικαί μηχαναί εγκαθίστανται εις ιδιαίτερον διαμέρισμα ανεξάρτητον και χωρισμένον από τα λοιπά διαμερίσματα του Εργοστασίου, πληρούν τους υπό του παρόντος οριζομένους όρους αερισμού και φωτισμού.
2. Εκάστη λινοτυπική μηχανή εκτός της προστασίας ην φέρει από των κινουμένων μερών, είναι εφοδιασμένη δι' ειδικού συστήματος (εν είδει ανεστραμμένης χοάνης) ενεργού απαγωγής των αναπτυσσομένων κατά την τήξιν του μετάλλου ατμών και ου το στόμιον απαγωγής ευρίσκεται όσον ένεστι εγγύτερον της επιφανείας του τετηγμένου μετάλλου, προς αποφυγήν ρυπάνσεως της ατμοσφαιρας της αιθούσης. Η ταχύτης απαγωγής του αέρος δεν πρέπει να είναι μικροτέρα των 60 κυβικών μέτρων ανά ένα λεπτόν της ώρας. Οι απαγόμενοι ατμοί και καπνοί προ της διαχύσεώς των εις την ελευθέραν ατμόσφαιραν υφίστανται πλήρη κάθαρσιν, τη βοθηεία ειδικών συσκευών, ως φίλτρων κονιοσυλλέκτης, κυκλώνες, κλπ. ούτως ώστε να είναι απηλαγμένοι ατμών και αιωρημάτων κονιορτού, καπνού κλπ., δυναμένων να ρυπάνωσι ταύτην και να προκαλέσωσι βλάβας εις την υγείαν των περιοίκων,
4. Ειδική πρόνοια λαμβάνεται προς αποφυγήν της εκ της αναπτυσσομένης θερμότητος ακτινοβολίας επιδράσεως επί των εργαζομένων χειριστών των μηχανών. Προς τούτο τοποθετούνται μονωτικά παραπετάσματα ή γίνεται ειδική κατασκευή.
5. Εις τους χειριστάς των λινοτυπικών μηχανών συνιστάται κατά την ώραν της εργασίας να φέρωσι μέλανα γείσον άνω των οφθαλμών προς αποφυγήν θαμβώσεως.
6. Αι λινοτυπικαί μηχαναί είναι τοποθετημένοι εις απόστασιν απ' αλλήλων εις τρόπον ώστε να είναι ευχερής η επίσκεψις αυτών εξ όλων των πλευρών.

Άρθρον 18

1. Εις ιδιαίτεραν αίθουσα εγκαθίστανται τα πληκτρολόγια (μηχανήματα παρασκευής της ειδικής ταινίας) και λαμβάνεται ειδική πρόνοια αποσβέσεως του παραγομένου θορύβου. Προς τούτοις αι τράπεζαι είναι ειδικής κατασκευής ώστε να μην αποτελούσιν ηχείον, κάτωθεν δε των μηχανών (πληκτρολογίων) παρεντίθενται μονωτικόν του ήχου υλικόν (κετσές) ικανού πάχους διά την απόσβεσιν του παραγομένου θορύβου. Συνιστάται η λήψις ειδικής μερίμνης διά την επιλογήν της αιθούσης ούτως ώστε αι διαστάσεις αυτής να μη δημιουργώσι αντήχησιν και να επενδύονται διά υλικού μονωτικού του ήχου.
2. Το χυτήριο μονοτυπίας εγκαθίσταται εις ιδιαίτερον διαμέρισμα ανεξάρτητον και χωριζόμενον από τα λοιπά διαμερίσματα. Τα εν αυτό εγκατεστημένα μηχανήματα είναι εφοδιασμένα δι' ειδικού συστήματος

ενεργού απαγωγής των αναπτυσσομένων ατμών. Η ταχύτης του απαγομένου αέρος εις την επιφάνειαν τήξεως να μην είναι κατωτέρα των 60 μέτρων ανά πρώτον λεπτόν της ώρας. Η απαγωγός χοάνη να ευρίσκηται όσον το δυνατόν εγγύτερον της τετηκίας επιφανείας του μετάλλου, οι δε απαγομένοι ατμοί και καπνοί προ της διαχύσεώς των εις την ελευθέραν ατμόσφαιραν υποβάλλονται εις κάθαρσιν και απαλλαγήν εκ των αιωρημάτων. Οι εργαζόμενοι εφοδιάζονται προς πρόληψιν εγκαυμάτων με εμπροστέλας και χειρόκτια.

Άρθρον 19

Εις ειδικά διαμερίσματα εγκαθίστανται το στοιχειοχυτήριον εφ' όσον υφίσταται και το χυτήριον στερεοτυπίας, εντελώς ανεξάρτητα των άλλων διαμερισμάτων πληρούντα τας διά του παρόντος κανονισμού οριζόμενας συνθήκας αερισμού και φωτισμού. Οι κλιβανοί και τα χυτήρια είναι εφωδιασμένα διά σωλήνων διπλής εξαερώσεως (απαγωγής των ατμών) του ενός ευρισκομένου εις το ανώτερον Τμήμα αυτών, άνωθεν της εισόδου του μετάλλου, του δε ετέρου εγγύτατα του στομίου εξόδου του τετηκότος μετάλλου εις το κατώτερον σημείον του κλιβάνου. Η εκ των δύο ως άνω σημείων απαγωγή των αναπτυσσομένων ατμών πρέπει να είναι έντονος και ισχυρά και επιτυγχάνεται διά της χρησιμοποιήσεως αξωνικού ή φυγοκεντρικού ανεμιστήρος. Η ταχύτης του αέρος προ των στομίων αναρροφήσεως (άνω και κάτω ανοίγματα του κλιβάνου) πρέπει να είναι τουλάχιστον 120 μέτρα ανά πρώτον λεπτόν. Οι απαγομένοι ατμοί υφίστανται κάθαρσιν προ της διαχύσεώς των εις την ελευθέραν ατμόσφαιραν.

Εις τους εργαζόμενους παρέχονται προστατευτικά άκαυστα χειρόκτια και εμπροσθέλαι διά την πρόληψιν εγκαυμάτων.

Η μεταφορά των πλακών και των χελωνών γίνεται διά χειραμαξών μετά τεσσάρων τροχών και ουχί διά των χειρών.

Άρθρον 20

Τα πιεστήρια εγκαθίστανται εις ειδικάς αιθούσας πληρούσας τας διά του παρόντος οριζόμενας διαστάσεις και συνθήκας αερισμού και φωτισμού. Έχουν κεκαλυμένα τα κινούμενα μέρη αυτών ως και τα μέσα μεταδόσεως κινήσεως ή περιβάλλονται διά προστατευτικού κιγκλιδώματος αποκλείοντος την επαφήν προς αυτά των εργαζομένων. Είναι εφωδιασμένα διά πέδης δυναμένης ακαριαίως να ακινητοποιήση την κίνησιν αυτών εν περιπτώσει εμπλοκής. Απαγορεύεται οιαδήποτε επέμβασις του χειριστού, όταν το πιεστήριον ευρίσκεται εν κινήσει και προ της πλήρους ακινητοποιήσεως αυτού. Η προσκόμισις των πλακών και η αποκομιδή αυτών γίνεται διά χειραμαξών και ουχί διά των χειρών. Ομοίως και του χάρτου εις τας περιπτώσεις χρησιμοποιήσεως ρόλλων χάρτου, εγκαθίσταται γερανογέφυρα διά την εκτέλεσιν των αναγκαίων μεταφορών και τοποθετήσεως. Ο καθαρισμός των τυμπάνων, πλακών και κυλίνδρων του πιεστηρίου διά βενζίνης αυτοκινήτων, απαγορεύεται απολύτως επιτρεπομένης μόνον της χρησιμοποιήσεως των άρθρ. 15 του παρόντος διαλυτών. Εις τους επιφορτισμένους με την απορρύπανσιν και τον καθαρισμόν των τυμπάνων κλπ. μερών του πιεστηρίου, χορηγούνται ειδικά χειρόκτια απαγορευομένης της εκτελέσεως της εργασίας άνευ αυτών.

Η χρησιμοποιήσις ετέρων μελανών ή χρωμάτων πλην εκείνων ων η κυκλοφορία και η χρήσις επιτρέπεται παρά των αρμοδίων αρχών απαγορεύεται απολύτως. Τα μίγματα των διαφόρων χρωμάτων γίνονται κατά τρόπον μη επιτρέποντα την επαφήν των χειρών μετά διαφόρων ουσιών. Ο προς τούτο χρησιμοποιούμενος αναμικτήρ έχει χειρολαβήν επαρκούς μήκους. Η εξωτερική επιφάνεια των δοχείων των περιεχόντων τας χρωστικές ουσίας διατηρείται πάντοτε καθαρά ώστε να αποφεύγηται η ρύπανσις των χειρών κατά την μεταφοράν αυτών.

Εγγύς του σημείου μίξεως των χρωμάτων υπάρχει απαιρητήτως νιπτήρ μετά σάπωνος ή απορρυπαντικού, ο δε ασχολούμενος με την μίξιν ή την τοποθέτησιν μελάνης είναι υποχρεωμένος όπως αποπλύνη και καθαρίση τας χείρας του, ευθύς άμα τη λήξει της εργασίας ταύτης. Χρησιμοποίησις βενζίνης αυτοκινήτου ή άλλων διαλυτών μη εγκεκριμένων παρά του Υπουργείου Εργασίας, απαγορεύεται.

Άρθρον 21

Η λείανσις των λιθογραφικών πλακών εγκαθίσταται εις ειδικόν διαμέρισμα λαμβανομένης προνοίας αποσβέσεως του παραγομένου θορύβου.

Εις το αυτό διαμέρισμα δύναται να ενεργήται και η λείανσις των πλακών η εργασία λειάνσεως των τσίγκων ενεργείται εις ειδικόν διαμέρισμα με μόνωσιν ήχου. Ο επιφορτισμένος με την εργασία της επιβλέψεως της εργασίας ταύτης τεχνίτης εφοδιάζεται με ωτασπίδας κατά το διάστημα της παραμονής του εις το ανωτέρω διαμέρισμα.

Άρθρον 22

1. Η παρασκευή των διαλυμάτων επεξεργασίας των πλακών ενεργείται παρ' ειδικώς επιφορτισμένου προσώπου και όπερ διαθέτει εμπειρίαν και είναι ικανός να λαμβάνη πάντα τα προφυλακτικά μέτρα προς πρόληψιν ατυχήματος, είναι δε γνώστης των εξ αυτών κινδύνων δηλητηριάσεως.

2. Τα χρησιμοποιούμενα οξέα, χημικά άλατα κλπ. φυλάσσονται εντός ειδικού ερμαρίου μετά κλειδός και ου την κλείδα φυλάσσει ο ανωτέρω εντεταλμένος. Τα διάφορα άλατα τοποθετούνται εντός υαλίνων φιαλών και φέρουσιν επιγραφήν του περιεχομένου και με την ένδειξιν «ΔΗΛΗΤΗΡΙΟΝ» δι' όσα εξ αυτών είναι τοξικά ή καυστικά. Εις τους εργαζομένους χορηγούνται πάντοτε υπό μορφήν διαλυμάτων της καταλλήλου πυκνότητος και ουδέποτε αυτούσιον υπό μορφήν στερεάν ή υγράν ή εις πυκνήν διάλυσιν. Κατά τας διαφόρους επεξεργασίας οι εργαζόμενοι φέρουσιν πάντοτε χειρόκτια κατάλληλα διά την προφύλαξιν του δέρματος των χειρών από της επιδράσεως των οξέων και των χημικών αλάτων, δοθέντος ότι πλείστα εξ αυτών είναι άκρως επικίνυνα και τοξικά και προκαλούσι βαρείας δερματοπαθείας (κυανούχα άλατα, χρωμικά άλατα, οξέα) και προστατευτικά ομματοκυάλια διά την περίπτωσιν εκτινάξεως σταγονιδίων εις τους οφθαλμούς.

Άρθρον 23

1. Ο εργοδότης είναι υποχρεωμένος να επαγρυπνή διά την απόλυτον καθαριότητα των χειρών και της ενδυμασίας των εργαζομένων, ως και την χρήσιν των παρεχομένων προστατευτικών μέσων, ποιών εν ανάγκη χρήσιν των κατά νόμον δικαιωμάτων του. Αι διάφοροι επεξεργασίαι κατά την διάρκειαν των οποίων αναπτύσσονται αέρια και ατμοί ενεργούνται πάντοτε εντός ειδικών θέσεων υπό άμεσον έντονον απαγωγήν των παραγομένων ατμών και αερίων. η διά νιτρικού οξέος επεξεργασία διά την χάραξιν του ψευδαργύρου γίνεται εντός κλειστών θαλάμων (απαγωγών) εφωδιασμένων δι' εσωτερικού εξαερισμού. Εις τας περιπτώσεις καθ' ας η χρήσις των θαλάμων (απαγωγών) είναι αδύνατος ως εκ της φύσεως της εργασίας, η εμβάπτισις των προς χάραξιν αντικειμένων εντός του διαλύματος, πρέπει να γίνηται εις ειδικήν θέσιν εφωδιασμένην διά συσκευής ισχυράς τοπικής αναρροφήσεως του κεκορεσμένου ατμών αέρος.

Κατά την επεξεργασίαν του χαλκού διά διαλύματος τριχλωριούχου σιδήρου ο εργαζόμενος οφείλει να φέρη πάντοτε προστατευτικά χειρόκτια.

2. Οι εργοδότης προ της χρησιμοποιήσεως οιουδήποτε εις τα ανωτέρω τμήματα (φωτογραφείον, τσιγκογραφείον) πρέπει να βεβαιώνεται ότι ο εργαζόμενος έχει γνώσιν των κινδύνων ους διατρέχει η υγεία του εκ της μη τηρήσεως των προστατευτικών μέτρων ως και εις ποίας ενεργείας πρέπει να προβή εάν λάβη χώρα ατύχημα (πλύσις δι' αφθόνου ύδατος, χορήγησις καταλλήλου αντιδότου κλπ.).

3. Εντός των χώρων εργασίας ανηρητημένοι εις εμφανές μέρος και ευανάγνωστοι υπάρχουν οδηγίαι διά τους εργαζομένους περί του τρόπου καθ' ον πρέπει να εργάζεται ώστε η εργασία να διεξάγηται ομαλώς και να μη διατρέχη κίνδυνον η υγεία του και η σωματική του ακεραιότης. Επίσης αναγράφονται οδηγίαι διά την περιπτώσιν ατυχήματος, εις ποίας ενεργείας πρέπει να προβή και ποίον το ενδεδειγμένον κατά περίπτωσιν αντίδοτον.

4. Τα τυχόν αναγκαία αντίδοτα ευρίσκονται εις θέσιν αμέσως προσιτήν και εις κατάστασιν αμέσου χρησιμοποιήσεως.

Άρθρον 24

Οι θάλαμοι φωτογραφίας διά βολταϊκού τόξου να αερίζονται καλώς προς αποφυγήν του αναπτυσσομένου όζοντος. Οι χειρισταί εφοδιάζονται και φέρουσιν ειδικά ομματουάλια διά την προφύλαξιν των οφθαλμών των εκ της ακτινοβολίας. Οι σκοτεινοί θάλαμοι εμφανίσεως των φωτογραφικών πλακών εφοδιάζονται διά φωτισμού ασφαλείας και αερίζονται καλώς. Οι εργαζόμενοι εργάζονται κατά την διάρκειαν της εργασίας των, φέρουσιν χειρόκτια ανθεκτικά εις την επίδρασιν των διαλυμάτων κατεργασίας των πλακών.

Άρθρον 25

Τα διάφορα μηχανήματα τα εγκατεστημένα εις τα διάφορα τμήματα του Εργοστασίου και αι μηχαναί επεξεργασίας χάρτου, οφείλουσι να έχωσι κεκαλυμμένα τα κινούμενα μέρη αυτών (άξονες, τροχαλίας, οδοντωτοί τροχοί, έκκεντρα, σφόνδυλοι κλπ.) ή εφ' όσον δεν είναι εφικτόν να περιβάλλονται ταύτα διά κιγκλιδώματος αποκλείοντος την τυχαίαν επαφήν των πλησίον αυτών διερχομένων ή εργαζομένων προσώπων. Αι θέσεις λιπάνσεως οφείλουσι να ευρίσκωνται εις τοιούτον σημείον, ώστε να μη απαιτείται αφαιρέσεις της προφυλακτικής συσκευής (καλύμματος).

Απαγορεύεται οιαδήποτε επέμβασις επί του μηχανήματος ή αφαιρέσεις των προστατευτικών καλυμμάτων εφόσον αι μηχαναί ευρίσκωνται εν λειτουργία και προ της πλήρους και αποτελεσματικής ακινητοποιήσεως των.

Πάντα τα μηχανήματα είναι εφοδιασμένα με σύστημα ακαριαίας ακινητοποιήσεως, ευχερούς χειρισμού, το κομβίον ή ο μοχλός λειτουργίας του συστήματος ευρίσκεται εγγύς της θέσεως του χειριστού πάντοτε. Εις τα αυτόματα μηχανήματα απαγορεύεται πάσα επέμβασις των υπηρετούντων ταύτα προσώπων και ιδία των χειρών. Εν περιπτώσει εμπλοκής ακινητοποιεί το μηχανήμα και καλεί τον επιφορτισμένον προς τούτο ειδικόν τεχνίτην, όστις και αίρει την ανωμαλίαν. Προ της θέσεως εις λειτουργίαν του μηχανήματος ο χειριστής αυτού ο επιφορτισμένος τεχνίτης, βεβαιούται απολύτως, ότι ουδείς ευρίσκεται εγγύς του μηχανήματος ή εργάζεται επ' αυτού.

Κατά τας διακοπάς της εργασίας και την αποχώρησιν των χειριστών των μηχανημάτων ούτοι ακινητοποιούσιν ασφαλώς το μηχανήμα και εις τρόπον αποκλείοντα την τυχαίαν εκκίνησιν αυτού εις την θέσιν εις λειτουργίαν αυτού παρ' ετέρου προσώπου, μη έχοντος γνώσιν του χειρισμού. (Διακοπή ρεύματος).

Άρθρον 26

Αι κοπτικά μηχαναί είναι εφοδιασμένα διά συστήματος αποκλείοντος την κάθοδον της (μαχαίρας) κοπτικής λεπίδος, εάν αμφοτέραι αι χείρες του χειριστού δεν είναι απησχολημένα. Αι παλαιού συστήματος διά ποδοκινήτου μοχλού τιθέμεναι εις λειτουργίαν εφοδιάζονται με σύστημα δεσμεύσεως και απαγωγής των χειρών του χειριστού κατά την ώραν της καθόδου της λεπίδος και πέδης. Μετά το τέλος εκάστης εργασίας, μεθ' εκάστην διακοπήν ή διάλειμμα, ως και κατά την αποχώρησιν διακόπτεται η κινητήριος δύναμις απ' αυτών και ακινητοποιείται ασφαλώς παρά του χειριζομένου η κοπτική μηχανή. Εις τας χαρτοκοπτικάς μηχανάς ο άξων ο φέρων τα κοπτικά δισκοειδή μαχαίρια φέρει κάλυμμα προφυλακτικόν εμποδίζον την επαφήν των χειρών του χειριστού με αυτό.

Άρθρον 27

Οι πιεστήρες (πρέσσαι) και τα τούτοις όμοια μηχανήματα, εγκαθίστανται εις καλώς φωτισμένους χώρους και ανεξαρτήτως του γενικού φωτισμού έκαστος πιεστήρ εφοδιάζεται δι' ιδιαίτερας λυχνίας. Η μεταξύ των πρεσσών πλευρική απόστασις πρέπει να είναι τουλάχιστον ενός μέτρου. Αι βάσεις των πιεστήρων κατασκευάζονται εις τρόπον ώστε να αποφεύγηται ο θόρυβος και ο κραδασμός. Οι χειρισταί έχουν εις την διάθεσίν των έκαστος κάθισμα αναλόγου ύψους, προς το τοιούτον της τραπέζης του πιεστήρος. Οι πιεστήρες είναι εφοδιασμένοι διά συστημάτων αποτελεσματικής προφυλάξεως των χειρών των χειριζομένων αυτών, ως αυτομάτους προσαγωγείς του επεξεργαζομένου υλικού, συστήματος απωθήσεως των δακτύλων ή χειρών κατά την κάθοδον του πιάστρου, σύγχρονος χρησιμοποίησις αμφοτέρων των χειρών διά την λειτουργίαν της μηχανής κλπ. Φέρουν απαραίτητως σύστημα ακαριαίας ακινητοποιήσεως του πιάστρου λειτουργούντος δι' ευκόλως προσιτού χειρισμού. Απαγορεύεται πάσα επέμβασις του χειριστού εν περιπτώσει εμπλοκής εφόσον η μηχανή ευρίσκεται εν κινήσει και δεν έχει πλήρως ακινητοποιηθή και εξασφαλισθή η τυχόν απρόσιτος εκκίνησις της. Εν συνεχεία ειδοποιεί τον ειδικώς επιφορτισμένον τεχνίτην, όστις και αίρει την ανωμαλίαν. Οι χειρισταί πρέπει να διαθέτουν εμπειρίαν και προπαίδευσιν εις την εργασίαν ταύτην και να μην εναλλάσσωνται άνευ αποχρώντος λόγου από θέσεως εις θέσιν και μόνον κατόπιν εντολής του εργοδότου. Απαγορεύεται η χρησιμοποίησις ανηλίκων κάτω των 16 συμπληρωμένου έτους της ηλικίας των, εις τον χειρισμόν των πιεστήρων.

Όπου εκτός του χειριστού υπάρχει και έτερον πρόσωπον διά την τροφοδότησιν του πιεστήρος, τούτο οφείλει να παραδίδη εις χείρας του χειριστού το προς επεξεργασίαν υλικόν, απαγορευομένης απολύτως της τοποθετήσεως απ' ευθείας εις τον πιεστήρα του υλικού υπ' αυτού.

(Τα άρθρα 28,29 καταργούνται με το άρθρο 17 του Π.,Δ. 94/87).

(Τα άρθρα 28 και 29 παραλείπονται)

Άρθρον 30

Πρώται βοήθειαι:

Εις έκαστον Εργοστάσιον υπάρχει τοποθετημένον εις ευκόλως προσιτήν θέσιν πρόχειρον μικρόν Φαρμακείον διά την παροχήν πρώτων βοηθειών και υπό την επίβλεψιν ειδικώς εντεταλμένου προσώπου, περιέχον τα ακόλουθα είδη;

1. Τρία πακέτα επιθεμάτων γάζης αποστειρωμένης.
2. Τρεις επιδέσμους γάζης των 5 εκ.
3. Τρεις επιδέσμους γάζης των 10 εκ.
4. Μία αιμοστατική ταινία ελαστική.
5. 100 γραμμάρια υδροφίλου βάμβακος.
6. Ένα φιαλίδιον αποστειρωμένης κόνεως σουλφαμίδος.
7. Φιαλίδιον των 100 γραμμ. περιέχον Μερκουροχρώμ 3%.
8. Εν κυτίον δισκίων ασπιρίνης.
9. Εν κυτίον λευκοπλάστ των 5 εκ.
10. Εν φιαλίδιον ΟΚΤΙΝΟΥΜ εις σταγόνας (τρεις της ημέρας ανά 15 σταγόνας).
11. Εν σωληνάριον οφθαλμικής αλοιφής χλωρομυκητίνης.
12. Εν φιαλίδιον δισκίων αντισταμινικών (δι' αναφυλαξίαν).
13. Εν σωληνάριον αλοιφής αντισταμινικών εξωτερικής χρήσεως (δι' αναφυλαξίαν).
14. Εν σωληνάριον αλοιφής προς προστασίαν εκ των εγκαυμάτων.

Τα αναλίσκόμενα τυχόν εκ των ανωτέρω συμπληρούνται αυθημερόν μερίμνη του ως άνω εντεταλμένου προσώπου και τη ευθύνη του εργοδότη.

Επιγραφή αναγράφουσα τους αριθμούς τηλεφώνου; 1) του Σταθμού Πρώτων Βοηθειών 2) του Ιατρού του Εργοστασίου, αναρτάται εις εμφανές σημείον, εγγύς του προχείρου Φαρμακείου.

Άρθρον 31

1. Πάσα παράβασις των διατάξεων του παρόντος Β.Δ/τος τιμωρείται κατά τας διατάξεις των άρθρων 3 και 4 του ΓπΛΔ' Νόμου «περί υγιεινής και ασφαλείας των εργατών κλπ».
2. Το από 11.2.1914 Β.Δ/γμα «περί Κανονισμού υγιεινής των Τυπογραφείων» καταργείται.

Άρθρον 32

Τα αρμόδια όργανα της Επιθεωρήσεως Εργασίας δύνανται να υποδεικνύωσιν εις τας Επιχειρήσεις και επιβάλωσι την λήψιν και άλλων συμπληρωματικών μέτρων προστασίας των εργαζομένων πλην των διά του παρόντος οριζομένων, ιδία εις ειδικάς περιπτώσεις εάν ταύτα είναι αναγκαία διά την υπό του εκτελουμένου Νόμου επιδιωκομένην προστασίαν.

Άρθρον 33

Η ισχύς του παρόντος άρχεται 6 μήνες από της δημοσιεύσεώς του εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Εις τον αυτόν επί της Εργασίας Υπουργόν ανατίθεμεν την δημοσίευσιν και εκτέλεσιν του παρόντος.

Εν Αθήναις τη 28 Ιουνίου 1968

Εν ονόματι του Βασιλέως

**Ο ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΥΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΩΙΤΑΚΗΣ**

**Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΑΠΟΣΤ. ΒΟΓΙΑΤΖΗΣ**